T086 TKL 4 (01) Luận Đại Trí Độ-Phẩm 87-Niết Bàn Như Hóa

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1509

LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ QUYEÅN 96

GIAÛI THÍCH PHAÅM TAÙM MÖÔI BAÛY: NIEÁT BAØN NHÖ HOÙA

KINH: Tu-boà-ñeà baïch Phaät: Baïch ñöùc Theá Toân! Neáu caùc phaùp bình ñaúng, khoâng coù laøm gì, thì Boà-taùt laøm theá naøo haønh Baùt-nhaõ Ba- la-maät maø ñoái vôùi phaùp bình ñaúng khoâng lay ñoäng, laïi haønh vieäc cuûa Boà-taùt nhö boá thí, aùi ngöõ, lôïi haønh, ñoàng söï v.v... ? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Ñuùng vaäy, ñuùng vaäy! Nhö lôøi oâng noùi. Caùc phaùp bình ñaúng, khoâng coù laøm gì. Neáu chuùng sinh töï bieát caùc phaùp bình ñaúng thì Phaät khoâng duøng thaàn löïc maø ñoái vôùi caùc phaùp bình ñaúng khoâng lay ñoäng, keùo chuùng sinh ra khoûi chaáp tröôùc vaøo töôùng toâi, ta; laáy Khoâng maø laøm cho thoaùt khoûi naêm ñöôøng sinh töû cho ñeán laøm cho thoaùt khoûi chaáp tröôùc vaøo töôùng keû bieát, keû thaáy; laøm cho thoaùt khoûi töôùng saéc cho ñeán töôùng thöùc, töôùng nhaõn cho ñeán töôùng yù, töôùng ñòa chuûng, cho ñeán töôùng thöùc chuûng; xa lìa töôùng cuûa tính höõu vi khieán ñöôïc töôùng cuûa tính voâ vi, maø töôùng cuûa tính voâ vi töùc laø khoâng. Tu-boà-ñeà thöa: Baïch ñöùc Theá Toân! Duøng Khoâng gì neân heát thaûy phaùp laø khoâng? Phaät daïy: Boà-taùt xa lìa töôùng heát thaûy phaùp, duøng khoâng aáy neân heát thaûy phaùp khoâng. Naøy Tu-boà-ñeà! YÙ oâng nghó sao, neáu coù ngöôøi bieán hoùa laøm ra ngöôøi bieán hoùa, vieäc bieán hoùa aáy phaûi chaêng thaät söï coù caùi chaúng khoâng ö?

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 96 4

Tu-boà-ñeà thöa: Thöa khoâng, baïch Theá Toân! Ngöôøi bieán hoaù aáy, khoâng caùi gì thaät söï chaúng khoâng. Ngöôøi bieán hoùa vaø khoâng aáy laø hai vieäc khoâng hôïp, khoâng taùn; vì khoâng khoâng cho neân khoâng, khoâng neân phaân bieät laø khoâng, laø hoùa. Vì sao? Vì trong hai vieäc khoâng aáy khoâng theå coù ñöôïc laø khoâng, laø hoùa. Vì côù sao? Naøy Tu-boà-ñeà, saéc töùc laø hoùa; thoï, töôûng, haønh, thöùc töùc laø hoùa, cho ñeán trí Nhaát thieát chuûng töùc laø hoùa. Tu-boà-ñeà baïch Phaät: Baïch ñöùc Theá Toân! Neáu phaùp theá gian laø hoùa thì phaùp xuaát theá gian nhö boán nieäm xöù, boán chaùnh caàn, boán nhö yù tuùc, naêm caên, naêm löïc, baûy giaùc phaàn, taùm phaàn thaùnh ñaïo, ba moân giaûi thoaùt, möôøi löïc cuûa Phaät, boán ñieàu khoâng sôï, boán trí khoâng ngaïi, möôøi taùm phaùp khoâng chung, cuøng caùc quaû phaùp vaø Hieàn Thaùnh laø Tu-ñaø-hoaøn cho ñeán A-la-haùn, Bích-chi Phaät, Boà-taùt, chö Phaät Theá Toân cuõng laø hoùa chaêng? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Heát thaûy phaùp ñeàu laø hoùa. Ñoái vôùi phaùp aáy coù phaùp do Thanh-vaên bieán hoùa, coù phaùp do Bích-chi Phaät bieán hoùa, coù phaùp do Boà-taùt bieán hoùa, coù phaùp do chö Phaät bieán hoùa, coù phaùp do

phieàn naõo bieán hoùa, coù phaùp do nghieäp nhaân duyeân bieán hoùa. Vì nhaân duyeân aáy neân heát thaûy phaùp ñeàu laø hoùa. Tu-boà-ñeà baïch Phaät: Baïch ñöùc Theá Toân! Caùc phieàn naõo döùt neân goïi laø quaû Tu-ñaø-hoaøn, quaû Tö-ñaø-haøm, quaû A-na-haøm, quaû A-la-haùn, ñaïo Bích-chi Phaät, Phaät ñaïo; vaäy döùt caùc phieàn naõo taäp khí ñeàu laø bieán hoùa chaêng? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Neáu phaùp coù töôùng sinh, dieät, thì ñeàu laø bieán hoùa. Tu-boà-ñeà thöa: Baïch ñöùc Theá Toân! Nhöõng phaùp naøo chaúng phaûi laø bieán hoùa? Phaät daïy: Neáu phaùp khoâng sinh, khoâng dieät, thì chaúng phaûi laø bieán hoùa. Tu-boà-ñeà thöa: Theá naøo laø phaùp khoâng sinh khoâng dieät thì chaúng phaûi bieán hoùa? Phaät daïy: Nhö töôùng Nieát-baøn khoâng ñoái, phaùp aáy chaúng phaûi laø bieán hoùa. Tu-boà-ñeà thöa: Baïch ñöùc Theá Toân! Nhö Phaät töï noùi: Caùc phaùp bình ñaúng, chaúng phaûi Thanh-vaên laøm, chaúng phaûi Bích-chi Phaät laøm, chaúng phaûi Boà-taùt laøm, chaúng phaûi chö Phaät laøm, duø coù Phaät hay khoâng coù Phaät thì tính caùc phaùp vaãn thöôøng khoâng; tính Khoâng töùc laø Nieát-baøn, côù sao nay noùi phaùp Nieát-baøn chaúng phaûi nhö bieán hoùa?

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 96 5

Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Ñuùng vaäy, ñuùng vaäy! Caùc phaùp bình ñaúng, chaúng phaûi Thanh-vaên laøm, cho ñeán tính Khoâng töùc laø Nieát-baøn. Neáu Boà-taùt môùi phaùt taâm nghe heát thaûy phaùp ñeàu roát raùo, tính Khoâng cho ñeán Nieát-baøn cuõng ñeàu nhö bieán hoùa thì taâm kinh sôï. Vì haøng Boà-taùt môùi phaùt taâm aáy neân phaân bieät noùi phaùp coù sinh dieät nhö bieán hoùa, phaùp khoâng sinh dieät chaúng nhö bieán hoùa. Tu-boà-ñeà baïch Phaät: Baïch ñöùc Theá Toân! Laøm theá naøo daïy haøng Boà-taùt môùi phaùt taâm khieán bieát tính Khoâng aáy? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Caùc phaùp voán coù maø nay khoâng ö? LUAÄN: Hoûi: Vieäc aáy Phaät ôû tröôùc ñaây ñaõ ñaùp roài, nay côù sao Tu- boà-ñeà coøn hoûi raèng: Neáu caùc phaùp bình ñaúng, khoâng coù laøm gì, thì laøm theá naøo Boà-taùt ñoái vôùi caùc phaùp bình ñaúng khoâng lay ñoäng maø laøm lôïi ích lôùn cho chuùng sinh? Ñaùp: Vì vieäc aáy khoù hieåu neân tuy tröôùc ñaõ noùi maø nay hoûi laïi. Laïi thôøi kinh saép heát maø Phaät noùi veà tính Khoâng saâu xa, phaøm phu vaø Thaùnh nhaân khoâng theå haønh ñöôïc, khoâng theå ñeán ñöôïc. Neân Tu-boà-ñeà bieát heát thaûy phaùp töôùng bình ñaúng chaéc chaén khoâng, thì laøm theá naøo Boà-taùt truù trong phaùp aáy maø coù theå laøm lôïi ích chuùng sinh, vì phaùp bình ñaúng, khoâng coù töôùng taïo taùc, maø laøm lôïi ích laø coù töôùng taïo taùc? Phaät höùa khaû lôøi Tu-boà-ñeà, theo caâu hoûi cuûa Tu-boà-ñeà maø ñaùp, höùa khaû tính bình ñaúng vaø ñaùp vieäc laøm lôïi ích chuùng sinh. Nghóa laø neáu chuùng sinh töï bieát caùc phaùp bình ñaúng roát raùo khoâng, thì Phaät khoâng coù ôn gì; neáu ngöôøi beänh töï bieát saép qua khoûi thì thaày thuoác voâ coâng. Tu-boà-ñeà laïi hoûi: Neáu caùc phaùp thaät töôùng roát raùo khoâng, khoâng theå taïo taùc, thì vì côù gì Boà-taùt truù trong aáy maø laøm lôïi ích chuùng sinh? Neáu Boà-taùt duøng phaùp bình ñaúng aáy laøm lôïi ích chuùng sinh thì phaù hoaïi thaät töôùng? Phaät daïy: Boà-taùt khoâng laáy caùc phaùp thaät töôùng laøm lôïi ích chuùng sinh, maø chæ vì chuùng sinh khoâng bieát phaùp roát raùo khoâng cho neân Boà-taùt daïy khieán bieát. Boà-taùt

giaùo hoùa chuùng sinh, ñoù laø caùch ñoái trò taát ñaøn; Tu-boà-ñeà cho ñeä nhaát nghóa taát ñaøn laø khoâng coù laøm lôïi ích ñeå vaán naïn. Phaät ñaùp: Chuùng sinh ñieân ñaûo khoâng bieát, Phaät chæ phaù caùi ñieân ñaûo aáy maø khoâng cho laø thaät. Theá neân Boà-taùt truù trong töôùng bình ñaúng xa lìa töôùng ngaõ cho ñeán töôùng keû bieát keû thaáy, aáy goïi laø chuùng sinh khoâng vaø ñem phaùp heát thaûy voâ ngaõ aáy maø giaùo hoùa chuùng sinh. Chuùng sinh coù hai, moät laø aùi nhieàu, hai laø kieán nhieàu. Ngöôøi aùi nhieàu gaëp ñöôïc phaùp voâ ngaõ aáy thì sinh taâm lìa duïc, nghó raèng: Neáu voâ ngaõ thì caàn gì caùc vaät khaùc maø tham? Ngöôøi kieán nhieàu tuy bieát voâ ngaõ maø ñoái vôùi saéc phaùp

v.v... vaãn hyù luaän cho raèng hoaëc thöôøng hoaëc voâ thöôøng. Theá neân keá tieáp noùi töôùng saéc, naêm uaån, möôøi hai nhaäp, möôøi taùm giôùi cho ñeán xa lìa töôùng cuûa tính höõu vi, khieán ñöôïc töôùng cuûa tính voâ vi, maø töôùng voâ tính töùc laø Khoâng; aáy goïi laø phaùp Khoâng. Hoûi: Côù gì Tu-boà-ñeà hoûi duøng Khoâng gì cho neân heát thaûy phaùp laø khoâng? Ñaùp: “Khoâng” coù nhieàu thöù: Nhö trong löûa khoâng coù nöôùc, trong nöôùc khoâng coù löûa, cuõng laø khoâng; trong nguõ uaån khoâng coù ngaõ cuõng nhö vaäy. Hoaëc coù chuùng sinh Khoâng, hoaëc coù phaùp Khoâng. Ñoái vôùi phaùp Khoâng, coù ngöôøi noùi raèng caùc phaùp tuy khoâng maø cuõng chaúng phaûi khoâng heát; nhö trong saéc khoâng coù vi traàn goác toàn taïi. Theá neân Tu-boà-ñeà hoûi vì Khoâng gì neân heát thaûy phaùp laø khoâng. Phaät ñaùp: Vì voâ sôû ñaéc roát raùo khoâng, neân xa lìa heát thaûy töôùng. Do vaäy maø trong ñaây noùi chuùng sinh Khoâng vaø phaùp Khoâng. Vì hai Khoâng aáy neân heát thaûy phaùp khoâng coù phaùp naøo maø chaúng khoâng. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì côù gì trong ñaây noùi lìa töôùng heát thaûy phaùp? Ñaùp: Heát thaûy phaùp khoâng theå phaù hoaïi cuøng taän, chæ lìa caùi öùc töôûng taø vaïy ñoái vôùi noù neân taát caû phaùp töï xa lìa. Nhö ngöôøi coù thaàn thoâng vì hoaïi saéc töôùng neân vaùch ñaù khoâng laøm chöôùng ngaïi. Nhö Phaät noùi: Caùc oâng ñoái vôùi naêm uaån tu chaùnh öùc nieäm, döùt tham duïc, ñöôïc chaùnh giaûi thoaùt neân noùi laø lìa töôùng. Tu-boà-ñeà nghe xong taâm kinh haõi, nghó raèng: Vì sao heát thaûy phaùp hoaëc lôùn hoaëc nhoû ñeàu khoâng coù caên goác chaân thaät? Haïng phaøm phu hö voïng coù theå khoâng coù söï thaät, coøn Thaùnh nhaân phaûi coù chuùt ít söï thaät? Tu-boà-ñeà tuy laø A-la-haùn, raát quyù Phaät phaùp, song vì haøng Boà-taùt môùi phaùp taâm cho neân hoûi Phaät. Phaät bieát yù Tu-boà-ñeà muoán laøm roõ vieäc aáy neân noùi thí duï maø hoûi ngöôïc laïi Tu-boà-ñeà: YÙ oâng nghó sao, nhö ngöôøi bieán hoùa laïi laøm ra vieäc bieán hoùa, söï bieán hoùa aáy coù caên goác thaät chaúng khoâng chaêng? Ñaùp: Thöa khoâng. Söï bieán hoùa aáy khoâng coù söï thaät chaúng khoâng. Khoâng vaø ngöôøi bieán hoùa, hai vieäc chaúng hôïp, chaúng taùn, vì ñeàu laø khoâng, neân duøng khoâng khoâng, neân laø khoâng. Hoûi: Côù gì noùi laø vì khoâng khoâng, neân laø khoâng? Ñaùp: Vì phaù möôøi taùm söï thaät neân coù möôøi taùm Khoâng; vì phaù söï bieán hoùa khoâng trong taâm chuùng sinh neân duøng khoâng khoâng. Ngöôøi theá gian ñeàu bieát huyeãn hoùa khoâng truï laâu, khoâng coù laøm gì neân goïi laø khoâng, neân noùi vì khoâng

khoâng, neân laø khoâng, chöù khoâng neân phaân bieät ñoù laø khoâng, laø hoùa. Ngöôøi phaøm phu bieát vieäc bieán hoùa laø khoâng, khoâng coù thaät, coøn caùc phaùp khaùc laø thaät. Vì vaäy maø laáy vieäc bieán hoùa

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 96 7

ví duï, neân bieát caùc phaùp khaùc cuøng vôùi bieán hoùa laø khoâng khaùc nhau. Nhö choã hieåu cuûa Thaùnh nhaân thì khoâng ñöôïc duøng bieán hoùa laøm ví duï, vì khoâng coù phaân bieät. Heát thaûy phaùp goïi laø naêm uaån. Phaät noùi saéc, thoï, töôûng, haønh, thöùc khoâng coù caùi gì chaúng laø bieán hoùa, vì laø khoâng. Tu-boà-ñeà baïch Phaät: Baïch ñöùc Theá Toân! Phaùp phaøm phu hö doái neân nhö bieán hoùa, phaùp xuaát theá gian cuõng nhö bieán hoùa ö? Nghóa laø boán nieäm xöù cho ñeán möôøi taùm phaùp khoâng chung, hoaëc phaùp boán nieäm xöù theo maët nhaân duyeân sinh cho neân nhö hoùa, nhöng quaû phaùp cuûa boán nieäm xöù laø Nieát-baøn cuõng laïi nhö hoùa ö? Hoaëc haønh giaû tu caùc phaùp aáy laø caùc baäc Tu-ñaø-hoaøn cho ñeán Phaät cuõng laïi nhö hoùa ö? Phaät daïy: Hoaëc höõu vi hoaëc voâ vi vaø caùc Hieàn Thaùnh ñeàu laø hoùa, vì roát raùo khoâng. Nghóa aáy töø phaåm ñaàu laïi ñaây nôi nôi ñaõ noùi roäng. Theá neân noùi heát thaûy phaùp laø khoâng, ñeàu nhö hoùa. Hoûi: Neáu heát thaûy phaùp ñeàu khoâng, nhö hoùa, côù gì coù caùc phaùp sai khaùc? Ñaùp: Nhö vieäc Phaät bieán hoùa vaø ngöôøi khaùc bieán hoùa, tuy ñeàu khoâng thaät maø coù caùc hình töôïng sai khaùc; cuõng nhö caùc thöù thaáy trong moäng. Ngöôøi thaáy vieäc toát xaáu trong moäng coù vieäc sinh möøng, coù vieäc sinh sôï; nhö töôïng trong göông tuy thaät söï khoâng coù maø tuøy theo hình thaät neân töôïng coù ñeïp coù xaáu. Caùc phaùp cuõng nhö vaäy, tuy khoâng maø moãi moãi coù nhaân duyeân sai khaùc; nhö trong ñaây Phaät töï noùi: Trong phaùp bieán hoùa coù Thanh-vaên bieán hoùa, coù Bích-chi Phaät bieán hoùa, coù Boà-taùt bieán hoùa, coù Phaät bieán hoùa, coù phieàn naõo bieán hoùa, coù nghieäp bieán hoùa; theá neân heát thaûy phaùp ñeàu laø bieán hoùa. Thanh-vaên bieán hoùa laø Ba möôi baûy phaùp trôï ñaïo, Boán Thaùnh ñeá cho ñeán ba moân giaûi thoaùt. Vì sao? Vì ngöôøi Thanh-vaên truù trong trì giôùi, thieàn ñònh nhieáp taâm maø caàu Nieát-baøn; quaùn trong thaân ngoaøi thaân baát tònh goïi laø thaân nieäm xöù. Tu caùc phaùp nhö vaäy vì Nieát-baøn neân sieâng tinh taán; phaùp aáy voán khoâng maø nay coù, coù roài laïi khoâng; aáy goïi laø Thanh-vaên bieán hoùa. Bích-chi Phaät bieán hoùa laø quaùn möôøi hai nhaân duyeân. Vì sao? Vì trí tueä cuûa Bích-chi Phaät saâu hôn trí tueä cuûa Thanh-vaên. Boà-taùt bieán hoùa laø, saùu Ba-la-maät vôùi hai thöù thaàn thoâng do quaû baùo maø ñöôïc vaø do tu maø ñöôïc. Phaät bieán hoùa laø ba möôi hai töôùng, taùm möôi veû ñeïp tuøy hình, möôøi trí löïc, trí Nhaát thieát chuûng, voâ löôïng Phaät phaùp. Phieàn naõo bieán hoùa laø phieàn naõo khôûi leân caùc nghieäp laønh, chaúng laønh vaø voâ kyù; nghieäp ñònh, nghieäp baát ñònh, nghieäp laønh, chaúng laønh,

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 96 8

baát ñoäng, voâ löôïng caùc nghieäp. Hoûi: Caùc phieàn naõo laø phaùp aùc, laøm sao coù theå sinh nghieäp laønh vaø nghieäp baát ñoäng? Ñaùp: Coù hai nhaân: Moät laø

nhaân gaàn, hai laø nhaân xa. Ngöôøi coù taâm chaáp ngaõ, vì muoán thaân sau ñöôïc giaøu vui neân tu boá thí, aáy laø nhaân gaàn; vì xa lìa thaân baát tònh, söï suy naõo cuûa coõi Duïc neân tu thieàn ñònh, aáy laø nhaân xa. Laïi, coù ngöôøi noùi: Heát thaûy phaøm phu ñeàu do taâm chaáp ngaõ neân taïo nghieäp. Coù ngöôøi noùi: Khoâng coù vieäc lìa taâm chaáp ngaõ maø khôûi leân thöùc thöù saùu, vì coù taâm chaáp ngaõ neân khôûi leân thöùc thöù saùu; vaø taâm chaáp ngaõ töùc laø caên goác cuûa phieàn naõo. Hoûi: Phieàn naõo laø taâm nhô nhôùp, taâm laønh laø taâm trong saïch; nhô nhôùp vaø trong saïch khoâng hoøa hôïp ñöôïc, côù gì noùi ôû nôi taâm chaáp ngaõ coù theå khôûi leân nghieäp laønh? Ñaùp: Khoâng phaûi vaäy. Heát thaûy taâm ñeàu cuøng sinh vôùi tueä, trong taâm voâ minh cuõng phaûi coù tueä. Tueä vôùi voâ minh traùi nhau maø khôûi leân trong moät taâm; saïch vaø nhô cuõng nhö vaäy. Phaøm phu chöa ñöôïc thaùnh ñaïo thì laøm sao coù theå lìa taâm chaáp ngaõ maø laøm vieäc laønh? Trong phieàn naõo saân v.v... thì khoâng theå laøm laønh. Coøn taâm chaáp ngaõ thì voâ kí nhu nhuyeán, neân trong taâm phieàn naõo sinh khôûi nghieäp laønh vaø nghieäp baát ñoäng, khoâng loãi. Nghieäp bieán hoùa laø sinh ra heát thaûy quaû baùo, ñoù laø saùu ñöôøng. Quaû baùo cuûa nghieäp aùc laø ba ñöôøng aùc; quaû baùo cuûa nghieäp laønh laø ba ñöôøng laønh. Nghieäp aùc coù thöôïng, trung vaø haï. Thöôïng thì ñoïa ñòa nguïc, trung thì ñoïa suùc sinh, haï thì ñoïa ngaï quyû. Nghieäp laønh cuõng coù thöôïng, trung vaø haï. Thöôïng thì sinh coõi trôøi; trung thì sinh coõi ngöôøi; haï thì sinh coõi A-tu-la. Nghieäp laønh coù phaân bieät caùc thöù naëng nheï, nghieäp aùc cuõng coù phaân bieät naëng nheï. Thöù lôùp naëng nheï nhö noùi ôû trong caûnh ñòa nguïc, caùc ñaïo khaùc cuõng ñaõ noùi nhö trong phaåm Phaân bieät nghieäp. Hoûi: Neáu töø nghieäp maø coù, thì côù gì maø noùi bieán hoùa? Ñaùp: Ngöôøi phaøm phu thaáy caùc phaùp chaúng nhö bieán hoùa; coøn Thaùnh nhaân vì bieát roát raùo khoâng neân duøng thieân nhaõn xem thaáy chuùng sinh ñeàu khoâng coù ñaàu, cuoái, khoaûng giöõa. Nhö ngöôøi chuû bieán hoùa ñi ñeán nôi xa laøm vieäc bieán hoùa; nghieäp cuõng nhö vaäy, töø trong ñôøi quaù khöù laøm ra thaân naøy. Nhö vieäc bieán hoùa coù theå laøm cho con ngöôøi sinh lo, möøng, sôï haõi. Ngöôøi trí thaáy ñeàu khoâng coù gì thaät, maø ngöôøi ta voïng sinh ra lo, möøng, thaät ñaùng cöôøi; nghieäp cuõng nhö vaäy, neân noùi laø nghieäp bieán hoùa.

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 96 9

Hoûi: Caùc bieán hoùa aáy ñeàu do nghieäp laøm ra, côù gì khoâng chæ noùi nghieäp bieán hoùa maø noùi theâm caùc bieán hoùa khaùc? Ñaùp: Nghieäp coù hai thöù laø nghieäp saïch vaø nghieäp nhô. Nghieäp saïch laø Thanh-vaên bieán hoùa cho ñeán Phaät bieán hoùa; nghieäp nhô laø phieàn naõo bieán hoùa. Laïi nöõa, coù hai nghieäp: Nghieäp phaøm phu vaø nghieäp Thaùnh nhaân. Nghieäp phaøm phu laø phieàn naõo bieán hoùa, nghieäp Thaùnh nhaân laø Tu-ñaø- hoaøn cho ñeán Phaät. Neân tuy ñeàu laø nghieäp bieán hoùa maø phaân bieät noùi roäng, khoâng loãi. Vì vaäy neân bieát, heát thaûy phaùp laø khoâng, ñeàu nhö bieán hoùa. Tu-boà-ñeà laïi hoûi: Baïch ñöùc Theá Toân! Caùc Thaùnh nhaân döùt heát phieàn naõo ñöôïc quaû Tu-ñaø-hoaøn cho ñeán quaû A-la-haùn, ñaïo Bích-chi Phaät; döùt heát phieàn naõo

taäp khí, caùc söï döùt aáy ñeàu nhö bieán hoùa chaêng? YÙ Tu-boà-ñeà laø phaùp höõu vi hö doái cho neân nhö bieán hoùa, coøn phaùp voâ vi thaät khoâng coù laøm gì, neân khoâng theå nhö bieán hoùa? Theá neân hoûi. Phaät daïy: Heát thaûy phaùp hoaëc sinh hoaëc dieät ñeàu laø nhö hoùa. Vì sao? Vì voán khoâng maø nay coù, nay coù sau laïi khoâng, doái gaït loøng ngöôøi. YÙ Phaät laø heát thaûy phaùp theo nhaân duyeân sinh ñeàu khoâng coù töï tính, vì khoâng coù töï tính neân roát raùo khoâng, vì roát raùo cho khoâng neân ñeàu nhö bieán hoùa. Tu-boà-ñeà tìm thaät töôùng caùc phaùp maø yù coøn chöa döùt cho neân hoûi Phaät: Phaùp gì chaúng nhö bieán hoùa? YÙ Tu-boà-ñeà muoán hoûi raèng, coù moät phaùp chaéc thaät chaúng nhö bieán hoùa, coù theå nöông phaùp aáy maø tinh taán chaêng? Phaät ñaùp: Coù. Neáu phaùp khoâng sinh khoâng dieät töùc chaúng phaûi nhö bieán hoùa. Phaùp aáy laø phaùp gì? Ñoù laø Nieát-baøn khoâng coù töôùng hö doái. Phaùp aáy khoâng sinh neân khoâng dieät, khoâng dieät neân khoâng khieán ngöôøi ta sinh lo. Phaät phaân bieät heát thaûy phaùp höõu vi roát raùo khoâng, ñeàu laø nhö hoùa, duy chæ coù phaùp Nieát-baøn chaúng phaûi nhö bieán hoùa. Baáy giôø Tu-boà-ñeà baïch Phaät: Nhö Phaät noùi, phaùp bình ñaúng chaúng phaûi Phaät laøm, chaúng phaûi Thanh-vaên laøm, Bích-chi Phaät laøm, duø coù Phaät hay khoâng coù Phaät thì caùc phaùp tính vaãn thöôøng truù. Tính Khoâng, tính Khoâng töùc laø Nieát-baøn. YÙ Tu-boà-ñeà muoán noùi raèng, vaøo saâu Baùt- nhaõ Ba-la-maät thì Nieát-baøn cuõng khoâng, ôû phaåm tröôùc nôi nôi ñaõ noùi, nay côù gì Phaät noùi chæ moät phaùp Nieát-baøn laø chaúng nhö bieán hoùa? Theá neân daãn lôøi Phaät ñeå vaán naïn: Thaät töôùng caùc phaùp laø tính Khoâng, thöôøng truù. Chö Phaät chæ vì ngöôøi neân dieãn noùi tính Khoâng töùc laø Nieát-baøn, nay côù gì ñoái vôùi phaùp sinh dieät noùi rieâng Nieát-baøn khoâng coù töôùng hö doái, chaúng nhö bieán hoùa? Phaät ñaùp: Caùc phaùp bình ñaúng thöôøng truù, chaúng phaûi Hieàn Thaùnh laøm; neáu haøng Boà-taùt môùi hoïc maø nghe thì sôï haõi, theá

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 96 10

neân phaân bieät noùi: Caùi gì sinh dieät thì nhö bieán hoùa, caùi gì khoâng sinh dieät thì khoâng nhö bieán hoùa. Hoûi: Duy chæ coù Phaät laø ngöôøi khoâng noùi quanh co neân taát caû moïi ngöôøi ñeàu muoán tìm söï thaät ôû nôi Phaät, côù sao nay Phaät noùi heát thaûy phaùp ñeàu khoâng, hoaëc noùi ñeàu chaúng khoâng? Ñaùp: Trong ñaây Phaät töï noùi nhaân duyeân: Vì ñoái vôùi haøng Boà-taùt môùi phaùt taâm neân noùi Nieát-baøn chaúng nhö bieán hoùa. Hoûi: Coù theå vì ngöôøi maø chuyeån bieán caùc phaùp töôùng ö? Ñaùp: Trong ñaây Phaät noùi veà caùc phaùp tính, tính Khoâng, thì laøm sao chuyeån ñöôïc? Khi Phaät môùi ñöôïc thaät töôùng caùc phaùp aáy, taâm chæ höôùng ñeán Nieát-baøn tòch dieät; khi aáy möôøi phöông chö Phaät vaø chö Thieân thænh Phaät chôù vaøo Nieát-baøn, maø neân ñoä thoaùt cho heát thaûy chuùng sinh khoå naõo. Phaät lieàn nhaän lôøi thænh, chæ vì ñoä chuùng sinh neân truï laïi. Do vaäy neân bieát, chuùng sinh khoâng theå laøm lôïi ích chuùng sinh, neân Phaät theo vieäc vì chuùng sinh maø noùi. Vì quaùn thaáy caùc phaùp höõu vi hö doái neân noùi Nieát-baøn laø thaät, chaúng ñoåi khaùc. Haøng Boà-taùt môùi phaùt taâm ñaém tröôùc vaøo Nieát-baøn aáy, nhaân ñoù khôûi leân phieàn naõo; vì döùt söï

ñaém tröôùc aáy cho Boà-taùt neân noùi Nieát-baøn nhö bieán hoùa. Neáu khoâng coù taâm ñaém tröôùc thì khi aáy noùi Nieát-baøn chaúng phaûi nhö bieán hoùa. Laïi nöõa, coù hai ñaïo laø ñaïo Tieåu thöøa vaø ñaïo Ñaïi thöøa. Tieåu thöøa hí luaän cho raèng Nieát-baøn laø thaät; Ñaïi thöøa hí luaän cho raèng vì trí tueä lanh lôïi, coù theå vaøo saâu neân xem saéc phaùp v.v... ñeàu nhö Nieát-baøn. Cho neân hai caùch noùi ñeàu khoâng coù loãi. Laïi hoûi: Laøm theá naøo giaùo hoùa Boà-taùt môùi phaùt taâm khieán bieát tính Khoâng laø bình ñaúng? YÙ Tu-boà-ñeà muoán noùi raèng, phaùp tính Khoâng laø choã maø haøng phaøm phu sôï haõi. Hoï nghe noùi tính Khoâng, khoâng coù sôû höõu, thì nhö rôi vaøo hoá saâu. Vì sao? Vì heát thaûy nhöõng ngöôøi chöa ñaéc ñaïo do taâm chaáp ngaõ saâu xa neân sôï haõi phaùp khoâng, nghó raèng: Phaät daïy ngöôøi sieâng tu haïnh laønh chung quy ñi vaøo choã khoâng coù sôû höõu. Vì theá neân Tu-boà-ñeà hoûi: Duøng phöông tieän gì giaùo hoùa Boà-taùt môùi phaùt taâm aáy? Phaät daïy: Caùc phaùp tröôùc coù maø nay khoâng ö? YÙ Phaät laø vì haøng môùi phaùt taâm sôï veà sau seõ khoâng coù gì, neân noùi caùc phaùp tröôùc coù maø nay khoâng ö? Tu-boà-ñeà töï mình bieát roõ caùc phaùp tröôùc töï noù khoâng nay cuõng khoâng, chæ vì keû môùi hoïc bò taâm chaáp ngaõ che laáp maø sinh ra sôï haõi. Vì tröø caùi ñieân ñaûo aáy khieán ñöôïc thaät thaáy, roát raùo khoâng coù loãi. Bieát thaät töôùng cuûa caùc phieàn naõo ñieân ñaûo laø tính Khoâng, khi aáy thì khoâng coøn sôï haõi; caùc phaùp nhö vaäy neân ñem daïy haøng môùi phaùt taâm. Neáu cho raèng phaùp tröôùc coù, song vì do haønh ñaïo neân khoâng, môùi neân

sôï haõi; coøn phaùp tröôùc töï noù ñaõ khoâng, cho neân khoâng neân sôï haõi, chæ vì tröø ñieân ñaûo maø thoâi.

----------o0o----------

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.